

İŞTİRAK

Sene 1, Numero 17, 31 Mayıs 1326 Pazartesi

Sahib-i İmtiyaz ve Müdür-i Mesul
Serbest İzmir Gazetesi Sahibi

Hüseyin Hilmi

Directeur Husein Hilmi

Mu posta seneliği 60 kuruş
Mu posta altı aylığı 40 kuruş

Mekâtib ve Evrâk-ı Vâride Bâb-ı Âli Karşısında Adliye Hanındaki Daire-i Mahsusaya
Gönderilmelidir

Biri Yer Biri Bakar Kıyamet Ondan Kopar

Sosyalizm Efkârının Mürevvicidir

Journal Socialiste ICHTIRAK

Sada-yı Millet Gazetesi Sermuharriri ve Müdür-i Mes'ulü Merhum Ahmet Samim Bey /
Kıbrıslızaade Şevket

Fotoğraf var altında da şu yazıyor

Sadayı millet gazetesi ser muharriri ve müdür-ü mesulü merhum Ahmet Samim Bey

28 Mayıs 326 Cuma

Azizim Asım Bey

Hürriyetin hürriyet-i şahsiyenin bir nebze olsun kıymetini takdir etmiş bir fert tasvir edemem ki teessüratınıza an samim el kalp iştirak etmesin. Karşısında bulunduğumuz facia vicdanların tahammül edemeyeceği bir cinayet bütün âlem-i medeniyetin nefret telini celp eyleyecek bir hareket-i vahşiyanedir. Emin olun ki hepimizden az taziyete muhtaç olan yine sizsiniz. Zira hiç olmazsa vazife

uğruna şehit olan bir evladın ailesine bahşedeceği şerefle teselli yapabilirsiniz. Bu şerefin derecesini hal değilse istikbal takdir edecektir. Ziya-i elemden dolayı asıl teselli olamayacaklar memleketimizin muhtaç olduğu şu vazife-i cihadi gerek... ve gerek fikdan-ı şecaatlerine binaen bizzat yapmadıkları halde hiç olmazsa böyle bir dostlarının vücuduyla iftihar eden bizler vatanlarını seven zavallı gençlerdir.

Onlar bu zekâ-yı cevvalin bütün manasıyla gayret ve hamiyet olan bu vücut-u kıymettarın ziyayı ebedisi karşısında ilelebet hem kendilerine hem vatanlarına ağlayacaklardır.

Bunların hissini pekiyi anlıyorum. Çünkü kendime de ancak bunlar meyanında bir yer bulabiliyorum. Fakat bilirsiniz ki yaşamak için ümit etmek lazımdır. Binaenaleyh biz de ümit edelim. Hayatında ibraz ettiği şecaat-ı mücahidane ve kudret-i tahririyesiyle pek çoklarını müstefit pek çok fikirleri tenvir etmiş bu vücut-u kıymettarın efalinin de bir tesir-i müfit icra edeceğinden ümitvar olalım.

En ziyade teessürümü badi olan şey şu neşir olunmak üzere takdim ettiğim ve vasiyetnamesindeki arzusunun husulüne hükümet tarafından bila sebep vuku bulan memanet oldu. Bu muazzez fedakâr-ı hürriyetin gerek suret-i katli ve gerek katlinden sonra hükümetin ittihaz ettiği hattı hareket bütün cihan-ı mütefekkirin nefret ve istikrahını celp edeceği bedihidir.

Bu cinayetin vukuundan hayli evvel şahsını ve ismini hükümete ihbar edeceğim biri tarafından Yani Birahanesinde benim de işiteceğim surette tehdidatta bulunmuş ve vasiyetname mündeceratıyla Ahmet Samim'in bana vuku bulan beyanatından da anlaşılacağı veçhile bilahare yine başka bir şahıs tarafından meslek-i muhalefette devam ettiği takdirde katli mukarrer olduğu kendisine tekrar edilmişti.

Fakat bunların ve bu kabil tehdidatın bu Arslan yürekli genci vazifesinden bir an bile inhiraf ettiremeyeceği işte bugün asarıyla ve selef el zikir tehdidatın ciddiyeti ise amiden icra olunan fiil-i katlin vukuuyla sabit olmuştur.

O ölmekle vazifesini ikmal etmiş oldu. Biz de malumatımızla hükümeti tenvir ederek ifayı vazife edeceğiz. Böyle sarih adla vesaik karşısında yine katli bir takım vahi esbaba atıf ve katilleri büsbütün başka yerlerde taharri failin tezahürüne mani vesaite müracaat demek olacağından buna meydan verilmesine ve hakikatin nokta-i bedahete isalına son derece çalışacağım tabiidir efendim.

Kıbrıslı zade
Şevket

Kardeşim Şevket,

Bu akşam fevkalâde bir işim zuhur etti, gelemeyeceğim. Bunun için bilhassa affını rica ederim kardeşim, bittabi Şahabettin de gelemmez.

Sana gayet confidential (mahrem) ve namusunuzla tevdi edilmek üzere bir müjde vereyim. Fakat bunun hariçde yayılması etrafımızda dolaşan tehlikeyi daha yaklaştırmaktan başka şeye yaramaz.

İttihat ve Terakki Cemiyeti idamıma hükmetmiş. İdam olunacağım. Bunu yarı resmî bir surette tebellüğ eylediler haberiniz olsun. Yalnız arkadaşlardan bir şey reca ediyorum.

Bana, Hasan Fehmi'ye yaptıkları gibi mükellef bir cenaze alayı tertib etmesinler. Demirciköyü'nde bir bayır tepesinde küçük ve garip bir köy kabristanı vardır. İstiyorum ki beni oraya defn etsinler. O mezarlığın kenarında gençliğimin en tatlı birkaç

saat-i şiiir ve hulyasını geçirdim. Fikrimin o küçük mezarlıkta olduğu kadar hiçbir yerde o kadar derin bir sükûn ve istiğraka daldığını bilmem. Mezarlığın bulunduğu tepeden bütün kırlar, tarlalar, etrafın uzaktan birer küçük ve yeşil demete benzeyen koruları, ormanları ve nihayet ta ilerde Karadeniz'in gâh durgun ve mavi, gâh beyaz ve coşkun, uçsuz bucaksız yüzeyi görülür. Cenazemin de orada kalmasını arzu ediyorum.

Emin ol ki kalbimde hiçbir korku duymuyorum. Bana dindarane bir tevekkül geldi ve ölmeğe dahi hazırım. Yalnız ne zaman olacağını bilemiyorum.

Yakında inşallah görüşür ve bunu size tafsilâtıyla anlatırım. Gözlerini öperim. Nureddin'e selâm, Edhem Beyefendiye ihtiram.

Ahmet Samim

Merhum Ahmet Samim

Hayatında yalnız hürriyet, hürriyet-i hakikiyeden başka hiçbir şey düşünmeyen ve bu maşuka-i fikriyesine vasıl için kurşunları ölümleri istihkar eyleyen sevgili Ahmet Samim'in intihayı ömür feciyi namuslu vatanperver simalar üzerinde bir zal—müebbed memmat çekerek yeisler elemeler teyit ve tespit etti.

Bu muhterem güzel sevgili genci hilkatın bu müstesna cephe-i dehasını en bi ar en duni bir kursunla toprak haline tebdilden utanmayan çekinmeyen katil, vahşi hayvanata bile bir hicap-ı kindar verebilecek bu canavar insana semanın lanetlerini bütün kahr ve gazabını davetten sonra Ahmet Samim'in nasıl altın bir kalp nurani bir sima yalnız kurşunla sükut edebilecek ahnin bi perva bir lisan bir kalem olduğunu söyleyelim.

Ahmet Samim gazetelerin yazdıkları sen hilafına olarak tarih-i tevlidine binaen yirmi altı yaşında olduğu halde tekmil infaz-ı hayat etmiştir. Samim mekteb-i sultanide Robert Kolejde ikmal-ı tahsil etmiş edebiyat-ı osmaniyede daha pek genç yaşında mühim kıymetli muhterem bir mevki kazanmıştır.

Merhum en felaketli en yeisli en acı dakikalarında bile gülerdi. Onun için yalnız hanede yalnız hayatın güzelliği fikrinin meftuniyeti vardı.

Yanında bulunan arkadaşları onun huzurunda bir huzur ve refah hissederler onun sözlerinden bir şiiir-i nuşin bir zevk-i bi payan içerlerdi.

Hüsnü latif cev olan bu zeka bu deha fikrinin vatanın terakki ve tealisi için düşündüğü nazariyelerin önünde bütün ciddiyet ve vakarını metanet ve cesaretini muhafaza eder. Kalbinin en nuşin en har temennileriyle yazılarını yazardı.

Elinde kalem çalاک metin bir seyir ile koşar fikirleri dimağında süsleriyle mezun hiçbir kayıt ve tereddüde muhtaç olmaksızın matbu ve güzel çıkardı.

Samim hayatında hiçbir kimseyi gücendirmemiş ve herkese bir hürmet ve muhabbet ika etmiştir.

Ailesine çocuklarına karşı derin adeta mutikat bir aşk ve muhabbetle merbut bütün gaye-i emeli iki küçük kızının terbiyesi tahsili hülasa vatana iki mühim valide yetiştirmektir.

Samim ile görüşüp de meftun-u fezaili mübahvet-i meziyeti olmayan tilakat ve malumatına hayran kalmayan kimse yoktur diyebiliriz.

Bugün gazetemizi hatıra-i ebed kariinine bir hürmet bir ihtiram olmak üzere yalnız onun hayatına hatme-i hayatına yazılarına hasr ediyoruz.

Ve bunu yapmakla zannımızca merhuma ait bir ufak vazifeyi ifa etmiş oluyoruz.

Ahmet Samim'in Cenaze Alayı

Vakıanın sabahı merhumun kanlara bulanmış muhterem naşı hayat-ı mücahedesinin ulvi bir minber-i esmaı olan Hilal matbaasına nakil olunmuş .... Daireyi derin bir yeis ve sükut istila etmişti. Onu küçük yaştan beri dest-i şefkat ve terbiyesinde en mutena tekitlerle büyüten en parlak temenni-i istikballerle tarik-i cehd ve hamiyette yürüdüğünü görerek göğsünü müftehirane şişiren sevgili amcası perişan bir halde cenazenin başında ağlıyor on beş yirmi kadar arkadaşı bir tevekkül-ü muztaripane ve yetimane ile boyunları bükük gözleri sarsak yeis ve elemle meşbut ertesi günü cenazenin naklini bekliyordu. Biçare babası da merasim-i tedfininin mukarrer olduğu veçhile cumartesi günü icrasını arzu eylediğinden akrabasının muavenetiyle idarehaneden uzaklaştırılmış ve bu haber şayi olduğundan merhum-u mağfurun defnini vasiyetinin icrası için katiyen tehir edilmişti. Halbuki halbuki en ümit edilmez bir zamanda zabıta memurları gelerek hükümetçe cenazenin defnini bu güne tensip edildiğini haber verdi. Hilafına hareket olunmak istenirse cebren haneye duhul edilerek vazifeyi tedfniyenin kendileri taraflarından icra olunacağını da ilave etti. Bu cebir ve şiddete hiçbir mana veremeyen amcası ailesinin şimdi buldurulamayacağını söylemiş ve şeran cenazenin cenazenin akrabaya ait olduğunu iddia etmiş ise de memurin-i mezkure amirlerinden böyle emir aldıklarını ve hatta tesri ve tecil edilmesini beyan etmişlerdi. Bunun üzerine biri zat-ı şahaneye diğeri de sadrazama iki telgrafname çekilerek bir lisan-ı ... teessürle ertesi günü defnine müsaade itası rica olunmuştu. Fakat saat sekize kadar hiçbir cevap alınmadığından matbaanın kapıları kapatılmış vukuata kemal-i tevekkül ile intizar olunmuştu.

Saat dokuza gelmişti. Süvari ve piyade yüz kadar polis ve yine bir o kadar jandarma Hilal Matbaasını ihata etmiş ve caddeden mürur ve aburu men eylemişti.

Birden bire tenhalaşan sokaklarda şimdi askerin nalçalı kundura sesleri kılıç şakırtıları ve polislerin düdüklüğü işitiliyordu. Sivil memurlar gizli emirler veriyor. Jandarmalar koşuyor dışarıda mahf-ı feci bir baskının mukaddematı hazırlanıyordu. Halbuki bütün bu gürültüler beyhude bu tekitler bu silahlar zaitti. İçeride zavallı bir naaştan ve yirmi kadar felaketzededen başka kimse yoktu. Onlar da birer heykel-i samit ve esef gibi bi hareket muztarip yerlerinden kımıldamıyor ve gözleri sevgili Ahmet Samimlerinin kanlara bulanmış ipek saçlar altındaki ulvi nasiyesine pak ve müstesna simayı necibine matuf bir az sonra ayrılacakları bu naaş-ı muhteremi şimdiden hasret ve iştiyakla seyrediyorlar ve ağlıyorlardı. Nihayet matemizde hanede şiddetli bir çingirak sadası aks ve polisler cenazenin teslimini talep etti. Bunun üzerine biçare amcasının perişan başı pencereden uzanarak gayet feci bir sadayı istirhamla ikinci ezanlarının çoktan okunduğunu ve merhumum peder ve ailesinin şimdi buldurulmasını mümkün olamayacağını ve defnin yarına tehirinde bir beis olmadığını söylemiş ve şeran

Cenazenin akrabaya aidiyetini tekrar bi tekrar iddia etmiş ise de bütün bu sözler mesmur olamamış ve jandarmalar kapıları kırarak yukarı hücum etmişti.

Muhücumlar silahlarını hazırlamış komiserler revolverlerini çekmiş camları sarsan bir gürültü ile odaya girmişti. Halbuki neferatı merkume kim bilir nasıl bir telkin-i bad havahane neticesi olarak hazırlandıkları cenk ve cidal sahnesi yerine karşılarında biçare bir tabut bekleyerek ağlayan on beş yirmi kadar felaketzede örünce artık bir adım daha atmayarak kapının önünde donmuş kalmıştı.

Vakanın fecaatine inzimam eden bu hadise herkesi büsbütün tedhiş etmiş bir kelime-i tefevhüne imkan bırakmamıştı.

Şimdi hareket-i hakikiyenin müdafaayı muhteremi bu milletin feyizdar bir uzvu mükemmeli olan vatanperver Ahmet Samim'in tabutu dört hamalın omzunda merdivenleri iniyor. Üzerinde ne bir şal ne bir parça kumaş. Arkasında akrabasından ne bir zat ne bir arkadaş Babıali caddesine çıkıyordu. Tabutun kapağı bağlanmamış olduğundan ikide bir de açılıyor ve pencerelerden bakan inzar-ı esef ve ıstırap onun nurani şekli muhteremini kefenini görüyordu. Bu gayet tüyler ürpertici bir ikinci vakıayı müessife idi. Cenaze hayli uzaklaşmıştı ki gam-ı dide amca yine pencereden uzanmış ve komiserlerden birine "Allah aşkına" diye seslenmiş "Ahmet Samim'in tabutunda hiç olmazsa bir fes bulunsun!"

Ve işte vatanın hürriyet-i hakikiye nailiyeti uğrunda fedayı can eden bu yirmi altı yaşındaki genç bir ömrü mücahedenin tehlikeli safahatında bir hayli zahmet çektikten milleti için gözyaşı ve kendi kanını döktükten sonra böyle çıplak bir tabut içinde ... ve her türlü şevkat ve hürmetten uzak gömülmeye gönderiliyordum.

Mebusan ve Matbuat

Ahmet Samim'in vakayı katli Beyoğlu ve Avrupa mahfil-i siyasiyesinde pek azim heyecan ve tesiri badi olmuş muhabirin-i ecnebiye gazetelerine tafsilat vererek bir çok mülahatat ve beyanatta bulunmuştur. Yine şehrimizde Alman, İngiliz, Fransız, Rum ve Ermeni lisanıyla münteşir cerideler doğrudan doğruya hürriyeti-i şahsiye ve serbesti-i matbuat aleyhine ika olunan bu cinayetten bu tehdit-i akuraneden uzun uzadıya bahsederek hükümeti ifayı vazifeye davet eylemişler, sütunlarını siyah çizgiler arasına alarak ishara-ı matem etmişlerdir. Halbuki Türk gazeteleri cerait-i mezkurenin hilafına olarak ufak bir mülahata dercinden çekinmişler, cenazenin nasıl bir suret-i garibede defin olduğunu pekala bildikleri halde hatta bir takım cümle-i kazip ve riya istimal edecek kadar haysiyet-i matbuatı sefil derekelere indirmişlerdir.

Pek ziyade izhar-ı teessüf eden gezdikleri yerlerde tavır-ı hükümet aleyhinde tenkidatta bulunan mebuslar bile bütün şedit arzularına rağmen kürsüyü millette bir kelime-i itiraz bir harf-i teessüf sarfına kadar tiyap olamamışlardır.

Başka milletlerin sahaif-i vukuatı karıştırılırsa bunun gibi facialar akabinde gazetelerin fedakar hukuku ... hukuk-u milleti müdafî yüzlerce bentler yazdıkları baş makalelerini haftalarca nüshalarını buna hasrettikleri milletvekillerinin meclis-i mebusanda saatlerce nutuklar vererek binayı meşrutiyeti tersin eyledikleri görülür. Millet kendisinin saadet ve selameti uğrunda fedayı nefis eden evladının gaybubet-i kahramanesinden mütevellit yeis ve ızdırabını vekillerinin gazetelerinin meslek-i vatanperverane ve hakcuyanesi karşısında teselli eder. Onların gayret ve himmeti onların sözleri ile tefsîye-i sadr eyler.

Bütün bu hakikatler Ahmet Samim'in bu seci ve emsalsiz fedakarın bizden ne kadar ulvi makam-ı fahir ve ibcal kazandığını hepimizden ne derece meşrutiyete vatana layık bir evlat olduğunu gösterir. Eğer o hayatta olsaydı böyle bir facia karşısında biz yine ihtiyar-ı sükut ederken kürsüyü müdafaasına çıkar ve efkar-ı umumiyeyi ikazdan vazifeyi vataniyesini ifadan zerre kadar çekinmezdi. Bugün onun makamını kazanacak onun kadar mücahit, azimkar olacak bir uzv-u kıymetdardan mahrumiyet vatan için edebi bir hicap Ahmet Samim'in kader ve mevkiini tayin eden en doğru bir ibare bir ayardır.

Ahmet Samim'in Asar-ı Edebiyesinden Bir Numune, Valideme

VALIDEME BABAMA

Derler ki: "Zamanın gazayı nisanına bürünmeyecek hiçbir elem yoktur. O kendi yavaş badi elleriyle bütün acılarımızı size hissettirmeden bir puşide-i sükunet ile tekfin eder. Seneler en elin ızdırabat-ı ruhiyeye deva olabilir. Her bahar, her yaz, her mevsim yaralarımıza bir ayar eltiyam ve teselliyat serpererek geçer, onları kapatır, nasırlatır."

O halde seni niçin unutamayacağım? Hatırladıkça, düşündükçe niçin hala bir raşa-ı bana ile titriyorum? Ah bu ilk aşk! Bu size ilk gıdayı, ilk tebessümü, ilk muhabbeti size hayatı veren kadının aşkı. Valide aşkı. İşte bütün bedbinliklerimin, hezeyanlarımın, asabiyetimin menbağı senin yokluğundur. Ben öyle düşünürüm ki eğer yaşasa idi böyle bedbaht muztarip sefil olmayacaktım. Benim için her şey başka benliğim, hayatım velvelesiz asude bir muhit-i saadet içinde cereyan

edecektim. Yanıldığım, aldatıldığım vakitler gelip kucağında her zaman genç, her zaman pür hararet usanmayan aşkının ne vazşikar kolları arasında ağlayacak, dinlenecektim. Ruhumun ilticagahı, mabedi olacaktım. İşte muhabbetinde tek mil müsaip-i hayatiyeye karşı metin bir siper tasvir ederdim. Onda tabiata benzeyen bir azamet vardır. O aşk ilahıdır! Mevcudiyetimin en avare, en mesut dakikalarında başkaları tarafından en çok sevdiğim dakikalarda bile yokluğunu, aşkının yokluğunu unutamıyorum. Bu anlatılamaz bir his, bir ihtiyaç ruhumda, hayalimde na kabil-i imla bir uçurum.

Halbuki simanı bile hatırlayamıyorum. Nineciğim, öldüğün vakit o kadar... imişim ne çehremi ne gözlerimi ne saçlarımın rengini yalnız düşündükçe seni bir rüyet-i meşkuka içinde tanır gibi olurum. Fakat bu gördüğüm bir gölgeye, bir hayale müşabihdir. Aralarında derin ve güneşsiz ormanların sine-i hazaratında düşünen menkuşelerin kalplerindeki solgunluğa benzer ziya parçalarıyla uzun ve hariri siyah saçlar, yine solgun muhtarip bir çehre, mütefekkir siyah gözler, incecik narin bir burun, kansız hararetle dudaklar, ufacık bir çene. Sonra yine hiç bulutlar, yokluk, hakikat.

Uzak bir vilayetin siyah dağlar arasında unutulmuş küçük bir köyünde hastalanmışsın, ölüm seni orada bulmuş. Bu ne acıdır! Tesadüf seni son bir nişane-i bekadan bir taştan bile mahrum etmiş. İşte mezarını bile bilmiyorum. Bu belki yüksek sislerle, bulutlarla kucaklaşan muhteşem duaların, gariplerin, ateşin tufan hezimetiyile tutuşan fırtınalı rüzgarlar yıldırımlarla çarpışan bir tepededir. Kimbilir belki de karanlık bir selvi ormanının ratıp, çiçeksiz, dikenli bir köşesinde gizli üzerinde ne bir gül ne bir zanbak. Ne o naciz, mahsun, münkaşalardan biri bütün diken beri yosun.

Hayalim bu iki ziyaretgah arasında çırpınır, tereddüt eder, düşünür, arar, yorulur. Sonra meyas bütün boşlukları, fezaları dolaşır ve nihayet rengin münir bulutlar içinde bitap kucaklaşırsız!

İstanbul 20 kanun-u evvel 318

Nücum-u istikbal matbaasında tab olunmuştur.

TÜSTAV